

Onuncu Yıl Marşı Takıntısı ve İsmet İnönü Alerjisi

İçeriği Yazan: [Politika Dergisi](#) [1] Zaman: Cts, 29/03/2014 - 22:46

Yazar Adı: Prof. Dr. Kemal ARI

Her ulus, kendi ulusunun geçmişiyle övünç duymak ister.

Bu övüncü de ya ünlü bir söylevle, ya bir anıtlarla ya da marşlarla ve buna benzer başka bir şeyle tarihe not düşmek ister...

Cumhuriyetin onuncu yıl marşı böyle bir tutkunun ve coşkunun eseridir.

Yazarı, cumhuriyet döneminin en önemli şairlerinden iki kişiye aittir:

Behçet Cemal Çağlar ve Faruk Nafiz Çamlıbel...

Bestesi de Türk Müzik Tarihi'nin unutulmaz abidelerinden Cemal Reşit Rey...

1923'te kurulan Türkiye Cumhuriyeti'nin onuncu yılı olan 1933 yılına girilirken, ülkenin her yanında cumhuriyet on yaşını doldurdu diye büyük bir coşku yaşanıyor. Piyesler ve şiirler yazılıyor; bunlar okullarda değişik gösteri ve müsamerelerde okunuyor; izci yürüyüşleri yapılıyor; değişik spor etkinlikleri düzenleniyor; cumhuriyet coşkusu toplumun her kesiminde büyük bir coşkuyla terennüm ediliyordu.

Çıktık açık alınla on yılda her savaştan.

On yılda on beş milyon genç yarattık her yaştan,

Başta bütün dünyanın saydığı başkumandan!

Demir ağlarla ördük anayurdu dört baştan.

Her marş, kendi döneminin koşulları içinde anlam kazanır. O günü empati yaparak kendi iç dünyanızda canlandırıp yaşayamadığınız sürece ne yaparsanız yapın, onu yeterince anlayacağınızı, kanıksayacağınızı ve hatta benimseyebileceğinizi sanmıyorum. Eğer cumhuriyetle ve onun

değerleriyle bir derdiniz varsa; onlara karşı alerji duyuyorsanız, bir biçimde o söylenen sözler size batıyorsa; tarihe ön yargılar, ön yargıların oluşturduğu gözü karalık ve olumsuz etkilerle bakıyorsanız, o coşkuyu duyumsamanız elbette olanaklı olmaz...

Bunu geçtik...

Hep söylenir: “Cumhuriyetin onuncu yıl marşını söylemek karın doyurmuyor. On yılda her yanı demir ağlarla örmüş de ne yapmış? Atatürk’ün ölümünden sonra, onun zamanında başlayan ilerleme ve gelişmeden eser mi kalmış?”

İlk başta eleştiri, Onuncu Yıl Marşı ile sınırlı kalacak sanıyorsunuz.

Hayır...

Ortada aslında bir İsmet İnönü alerjisi var...

Daha doğrusu İsmet Paşa üzerinden, Atatürk alerjisi...

Sağ gösterip, sol gösterme; marş perde olarak kullanılırken, başka kimi değerlere ve tarihsel dönemlere vurarak siyaset yapma anlayışının öne çıktığı derhal anlaşılıyor...

Uzatin da uzatın.

Sonu yok ki bu tür bakış biçiminin?

Ama söz Atatürk’ten sonraki dönemin yani Tek Parti zamanlarının eleştirisi ise, elbette onu da kendi koşulları içinde değerlendirmek gerekiyor.

Hemen bir saptama yapalım:

10 Kasım 1938 günü Atatürk öldü mü?

Öldü...

Hemen bir yıl sonra büyük bir dünya savaşı başladı mı?

Başladı...

Ve bu savaş, bütün dünyayı yalın ateşi gibi sardı mı?

Kuşkusuz ve kat’i suretle “evet”...

Pekâlâ; o zaman Türkiye’nin görüntüsü neydi?

Şöyleydi: Türkiye bir tarım ülkesiydi. Nüfusunun büyük kısmı hala köylerde yaşıyordu. Halkın temel üretim ve tüketim maddeleri tarım ürünleriydi. Savaş yıllarında Türkiye, Meriç’e kadar Alman orduları dayandığında ve Meriç üzerinden Türkiye’ye doğru uzanan köprüler yapmaya başladıklarında, İsmet Paşa’nın başkanlığındaki Türkiye derhal savaş ekonomisi uygulamaya başladı. Üretim süreçlerinde yer alması gereken nüfusun önemli bir kısmı askere alındı. Ülkenin bütün limanları; her hangi bir saldırı riskine karşı kapatıldı. Dış Ticaret krom ve magnezyum gibi değerli madenlerin satışı dışında hemen hemen durdu. Limanların önlerine mayınlar döşendi ve kentlerde karartma uygulanmaya başladı. Ardından da her an savaşa girilebileceği düşünülerek; zaten dış pazarlara sunulamayan, üstelik de o yıllarda yaşanan büyük kuraklık nedeniyle iyice düşen tarımsal verim düşüklüğüne karşın, devlet silolarında yoğun bir lojistik birikim yapıldı. Bu yıllarda ekonomi alt üst olduğu için, kimi temel tüketim malları karneye bağlandı. Kimi açığözler karaborsacılık gibi yöntemlere başvurarak, yoksul halkın daha da acı çekmesine neden oldular. Tahıl stoklarına el konuldu. Ekmek, zeytin ve şeker gibi ürünler karneye verildi. Buğday unu çok değerli olduğu için ondan pasta ve benzeri gıda üretimi yasaklandı. Kimin ne kadar ekmek alacağını hükümet belirledi. Alınan ekmek karnelere işleniyor ve yeniden alınmasının önüne geçiliyordu. Büyük kentlerde özel araçların trafiğe çıkması

yasaklandı. Sonradan ticari araçlar da bu kapsama alındı. Yeni vergiler uygulandı. Tifo, kolera ve salgın hastalıklarda yoksulluk nedeniyle artış görüldüğü için buna dönük çalışmalar yapıldı. Askeri harcamalar zorunlu olarak arttı. Karadeniz'deki gemi seferleri durduruldu. Radyo yayınlarına kesintiler yapıldı ve kimi bölgelerde gece sokağa çıkma yasağı uygulandı.

İnsanlar bu uygulamalardan elbette çok etkilendiler; ama bütün bunlar savaş günlerinin doğurduğu zorunluluklardı ve böyle bir ortamda ve bu etkenlerden olumsuz olarak etkilenen bir ülkede elbette sağlıklı bir kalkınma politikası izlenemezdi... Can derdine düşmüş ve güvenliği en öncelikli konu olarak gören bir zaman diliminde, normal demokratik dönemlerin koşulları aranabilir mi?

Ara istersen...

Kafa bu kadar algılıyorsa, yapılacak bir şey yok...

Ancak buna karşın, kimi önemli işletmelerin ve fabrikaların temeli atıldı. Türkiye'de çok önemli görülen maddelerin üretilmesi için devlet yatırımları daha da artırıldı. Aşırı tasarruf düşüncesi uygulamaya konuldu. Çünkü bir anda savaşa girilirse, hangi cephelerde ne kadar durulabilir, ne denli büyük zorluklarla karşılaşılabilir; bunu tahmin etmenin ve ateşin nerede duracağını önceden hiçbir garantisi yoktu. Söz konusu olan vatandı; ülke topluca yok olabilecek bir noktaya gelmişken, çay yoktu, şeker yoktu yaklaşımı ne kadar samimi olabilir?

Bunları anlamak zor gelebilir bugün; ama koşullar öyleydi.

Devam edelim:

Türkiye üç önemli ekonomik karar aldı:

Milli Korunma Kanunu...

Varlık Vergisi Kanunu...

Toprak Mahsulleri Vergisi'ne ilişkin Kanun...

Türkiye ateş çemberi içinde kıvrır ve her an savaşa çekilmeye çalışılırken, İsmet Paşa bir yandan İngiltere'yi, öte yandan Almanya'yı karşısına almamak için son derece başarılı bir dış politika izledi. Savaşın sonlarına doğru, sonradan Türkiye'yi batıya daha da yanaştıracak sonuçlar doğuracak olan Sovyetler Birliği'nin kimi doğu illerini ve boğazlar üzerinden hak istedi. Bu durum karşısında, 1945 yılında savaş bittiği halde, Türkiye'nin sıkıntıları sonradan NATO'ya girene kadar sürdü.

Diyeceksiniz ki; bunların tümü doğru şeyler miydi yani?

Eleştirebilirsiniz...

Ben de eleştirebilirim...

Yanlışları bir bir sıralayabilirim. Şunlar olmamalıydı diyebilirim...

Olabilir.

Hangi iktidar döneminde yanlışlar yapılmıyor ki?

Ama o zor koşullarda her şeye karşın Türkiye'yi savaşa sokmamayı ilke edinmiş kuşaklar, bunu bir övünç nedeni yaptılar ve gerçekten de ülkeyi savaşa sokmadılar.

Pisliklere, yolsuzluklara, akıl almaz ve vicdana sığmaz ahlaksızlıklara malzeme oldular.

Yurtseverlikleri tam; ülkelerine sevgisi dağlar kadar büyüktü...

Her şeyi bir yana bırakalım; bu samimiyetlerine karşı bir saygı duygusu taşımak gerekmiyor mu?

Sonradan Demokrat Partisi bu savaştan uzak kalma politikasını, **“Milletin erkekliğini öldürmek”** gibi kırsal bir söylemle eleştirirken; yurt gezisinde ellerine döviz verilen çocuklar; **“Sen bizi aç bıraktın!”** diye Batı Cephesi Komutanı İsmet Paşa'ya karşı bağırıldılar...

Buna karşın İsmet Paşa onlara şu yanıtı vermişti:

“Ben sizi aç bıraktım ama babasız bırakmadım...”

Prof. Dr. Kemal ARI

iletisim@politikadergisi.com

Hayır

Yorumlar

Sayın Prof. Dr. Kemal

İçeriği Yazan: İzzet Kütükoğlu Zaman: Salı, 01/04/2014 - 21:20

Sayın Prof. Dr. Kemal ARI, yazınızı okudum, ben bu yazıyı binlerce defa okuyup dinledim. Rahmetli babamda bunları anlatır, ismet paşa devrini böyle savunurdu. ona da okulda öğretmenleri öyle anlatmışlardı. Hala CHPLi olan sıradan insanlarda bu yazdıklarınızı anlatarak İsmet paşanın Haklı ve doğru politika izlediğini savunur.

Sayın profesörüm gerçek şudur ki, bu ülkede profesör ile sıradan adamın düşünme biçimi arasında zerre fark yoktur!

Sayın Profesör, sen bize bunları anlatacağına, Atatür'ün son yıllarında Atatürk'le İsmet paşa arasında yaşanan husumetleri anlatsana. İsmet paşa "ben sizi aç bıraktım ama babasız bırakmadım." demiş. Geç bunları bir kalem hocam geç bunları.

- [Güncel](#) [2]
- [Tarih](#) [3]

Kaynak URL (07/07/2022 - 09:40 tarihinde yazdırıldı):

<http://politikadergisi.com/konuk-yazar/onuncu-yil-marsi-takintisi-ve-ismet-inonu-alerjisi>

Bağlantılar:

[1] <http://politikadergisi.com/pd-uye/politika-dergisi>

[2] <http://politikadergisi.com/category/icerik-kategorileri/guncel>

[3] <http://politikadergisi.com/category/icerik-kategorileri/tarih>